

jelenségek közül mint legkiválóbbat azt emeli ki, hogy a német iparművészetnek egyik egészséges főtörekvése a technika kiválóságára irányul. A kísérő képek közül különösen az interieuröket, és a csoportozatos összeállításokat emeljük ki.

Kiegészítésül az említett cikksorozathoz ugyancsak a Kunstgewerbeblattnak 12-ik, azaz szeptemberi számában ugyane tárgyról Richard Graul is ír; de ő inkább csak a kiállításnak főbb eredményeit foglalja össze. — Hasonlóan a Deutsche Kunst und Dekoration 10-ik, júliusi számában is találunk cikket a drezdai kiállításról.

A drezdai 3-ik iparművészeti kiállításról német részről befejező cikknek vehető a Kunstgewerbeblatt szeptemberi számában közölt és G. E. Pazaurektől való elmékedés íly címen: „A drezdai kiállítás rózsaszínű és fekete üvegen át nézve.“ A szerző — úgy látszik — elég tárgyilagosan állítja föl a kiállítási sikerek mérlegét, s alkalmasint igazsá van, amikor a sok dicséret és elismerés fényétől a hibákat még meglátja. Négyoldalas, tanulságos cikkét érdemes elolvasni.

A Deutsche Kunst und Dekoration júliusi számában A. Koch a német iparművészeti kiállítások programjának bővítésére javaslatokat tesz. Feltevése az, hogy jól szervezett kiállításnak sikere a máris készen álló reformprogramnak működésben levő műhelyekkel és atelierekkel való kapcsolata által valószínűleg biztosítva lenne.

Dublin. Dublinban 1907-re nemzetközi kiállítást terveznek (májustól kezdve hat hónapra).

Köln. A kölni német műkiállítást képekkel R. Klein ismerteti nagyjában.

Krefeld. Krefeldben a múzeumban szept. 25-étől nov. 4-éig tartó németalföld-indiai műkiállítást rendeztek, amelyen főleg az indonesiai régebb keletű művészeti ipar tárgyai vannak összegyűjtve.

Krisztiania. A krisztianiai norvég népmúzeum az elmúlt nyáron otthonában régi bútorok kiállítását rendezte. Az ülő bútor fejlődését tárgyaló tudományos színvonalú katalogus most készül.

Lipcsé. Lipcsében a Pietro del Vecchio-féle művészeti szalonban Walter Cranenek az utolsó időből való munkáiból rendeztek kiállítást, amely megint a mester sokoldalúságát demonstrálta.

München. A kir. grafikai gyűjtemény E. N. Neureuthernek 100-ik születése napjának alkalmából a mesternek műveiből — litográfiák, rézkarcok, rajzok és akvarellek — kiállítást rendezett.

Pepugia. Perugiában a jövő év márciusától novemberig tartó kiállítás lesz az ó-umbriai művészet köréből. A régi művészet e nevezetes kiállítását neves művészetkutatókból álló bizottság készíti elő.

PÁLYÁZATOK.

Pályázat Ráth György plakettjére.

A Magyar Iparművészeti Társulat a következő pályázatot hirdeti:

1. Terveztessék Ráth György, a társulat néhai elnöke emlékének megörökítésére alkalmas plakettnek mintája.

2. A plakett mintája tetszőleges nagyságban készíthető; valóságban (redukálás után) azonban egyik mérete se haladja túl a 15 centimétert. Alakját (négyzet, álló vagy fekvő négyszög stb.) szabadon választhatja a tervező, ugyszintén a tervezőtől függ, vajjon egyoldalú, vagy kétoldalú plakettet akar-e tervezni. A tervezett plakett hatásának megítélhetése végett szükséges, hogy a pályázók a pályamunkával együtt a végleges nagyságnak megfelelő fényképet is küldjenek be. (Ráth György arcképét a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatala kívánatra díjtalanul bocsájtja a pályázók rendelkezésére.)

3. A plaketten a következő felírásnak kell lennie:

Ráth György 1828—1905.

Fáradhatlan elnökének

a M. Iparművészeti Társulat.

4. A kidolgozás lehet vázlatos is; amennyiben a bíráló-bizottság vázlatos tervet fogadna el, a terv készítőjének a teljesen kidolgozott mintát újból kell bírálat elé bocsátani. Ha a bíráló-bizottság utóbbit bármi okból nem tartaná megfelelőnek, tervezője a pályadíjra igényt nem tarthat.

5. A sokszorosításra elfogadott végleges terv készítőjének a pályadíj ellenében a minta megfelelő redukálásáról s a verésre alkalmas két acélverő-dúcok készítéséről kell gondoskodnia.

6. A plakett megtervezéseért és az acélverő-dúcokért összesen 2000 (kettőezer) korona pályadíjat kap a kivitelre elfogadott mintának tervezője. Ennek az összegnek fele a sokszorosításra alkalmas mintának elfogadásakor, másik fele a két verő-dúcok beszolgáltatásakor folyósítatik. Emellett kiválóbb pályamunkák díjazására egy 500 és egy 300 koronás díjat is tűz ki a társulat.

7. Amennyiben a pályázó művek közül a pályázat föltételeinek mindenben megfelelő abszolút művészeti becsű mű nem akadna, a bíráló-bizottság a pályadíjat nem adhatja ki.

8. A pályázaton csak magyar állampolgár vehet részt.

9. A pályázat bíráló-bizottsága a következő tagokból áll: elnök gróf Hadik Barkóczy Endre, a M. Iparművészeti Társulat elnöke, tagjai Kallós Ede, Kriesch Aladár, K. Lippich Elek, Radisics Jenő és Tóth István.

10. Pályázni lehet névalírással és jelíges levéllel.

11. A pályázat 1907. évi április hó 5-én déli 12 órakor jár le, amely időpontig a pályaműveket be kell küldeni a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalába.

12. A M. Iparművészeti Társulat az összes pályaműveket legalább 3 napig kiállítja.

13. A Magyar Iparművészet szerkesztősége a pályázó művek bármelyikét lapjában díjtalanul közölheti.

Budapest, 1906. november havában.

Eldölt épempályázat.

A M. Iparművészeti Társulat augusztus havában pályázatot hirdetett a kereskedelemügyi m. kir. miniszter által a társulat kiállításain adományozandó érmek mintájára. A pályázat november hó 5-én járt le. Tizenkilenc művész huszonhárom tervvel vett részt a pályázaton, amely november hó 17-én dőlt el. A bíráló bizottság tagjai közül jelen volt Radisics Jenő min. tanácsos, elnök, a M. Iparművészeti Társulat részéről Telcs Ede, Kriesch Aladár, Nádler Róbert és Vig Albert, a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács képviselőjében Benczúr Gyula, Bezerédi Gyula, Ferenczy Károly, Ligeti Miklós és Rauscher Lajos. A bíráló bizottság Berán Lajos szobrász vázlatos tervét ajánlotta a kivételre, akinek azonban a 2000 koronás pályadíjat csak akkor folyósítják, ha teljesen befejezett művét is bemutatja s azt a bíráló bizottság elfogadja. Esetleges jutalmazásra ajánlja a bizottság a kereskedelemügyi miniszternek a következő jelígyes pályaműveket: A jó pásztor, Vázlatos tervek és Quand mème. Valamennyi pályamű a döntés napjától számítva 8 napig látható volt az Orsz. Iparművészeti Múzeumban.

Pályázat képkeretpre.

A Könyves Kálmán magyar műkiadó r.-t. a M. Iparművészeti Társulat közvetítésével pályázatot hirdet egy bibliai tárgyú szentképhez való 15 cm. szélességű aranyozott keretlécra. A tervező legyen figyelemmel arra, hogy a keretlécből különböző nagyságú kereteket lehessen készíteni, ennél fogva ügyelnie kell, hogy — a kisebb alakú képekre való tekintettel — keretlécdíszítménye túlságosan nagyméretű ne legyen, továbbá hogy a vízszintes és függőleges helyzetben levő lécek találkozási pontjában jó sarokmegoldás képződjék. A tervezetet árnyékos rajzban vagy plasztikus mintázatban (agyag, plasztilina v. gipsz) lehet elkészíteni.

I. pályadíjúl a Könyves Kálmán r.-t. 100 koronát, II. pályadíjúl pedig 60 koronát tűz ki, emellett fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat nem nyert tervezetek bármelyikét 40-40 koronáért megvásárolhassa. A pályadíjjal kitüntetett és a megvásárolt művek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a sokszorosítási jogot is, a Könyves Kálmán r.-t.-ot illeti meg.

A pályázat határideje 1907 január hó 2-dika, amely napra a pályaműveket be kell küldeni a M. Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (IX. Úllői-út 33-37).

A pályázatot háromtagú bíráló bizottság dönti el, melynek tagjai Révai Odön a Könyves Kálmán r.-t. igazgatója, Jámbor Lajos műépítész és Györgyi Kálmán tanár, a M. Iparművészeti Társulat főtitkára.

KÜLÖNFÉLÉK.

Ráth György sírja.

Az Iparművészeti Társulat néhai nagyérdemű elnökének, Ráth György főrendiházi tagnak holttestét annak idején a melcsici temetőben temették el. Időközben a főváros dízsírhelyet ajánlott föl az elhunyt részére a kerepesi-úti temetőben s ezért exhumálták a halottat október hó 30-án és 31-én helyezték el örök nyugalomra új

sírjába. A csendes temetésen megjelentek az orsz. Iparművészeti Múzeum részéről Radisics Jenő miniszteri tanácsos, Lípcey József királyi tanácsos, továbbá Szalay Imre, a Nemzeti Múzeum igazgatója, mint az Iparművészeti Társulat alelnöke és Györgyi Kálmán, az Iparművészeti Társulat vezértitkára. A nyitott sírnál újból beszentelték a koporsót és azután elhantolták. Ráth György dízsír-helye közvetlen Halmos polgármester családi sírboltja mellett van, a Batthyány-mauzeoleum közelében. E helyen felemlítjük, hogy Ráth György síremlékének tervezésével az elhunyt özvegye Maróti Gézárt bízta meg.

Művészi könyvbélelőpapírost

mellékelünk a jelen füzetünkhöz. Készítője Galamb József könyvkötősegéd, aki most a kereskedelemügyi miniszter támogatásával a lípcei Akadémie für grafische Künste nevű szakiskolát látogatja. A technikai eljárás ősrégi; a perzsák és törökök már a XVII. században készítettek keményítős oldattal, egymásba olvadó színekkel, művészi hatású mintás papirosokat. Ujabban Anker Kyster kopenhági könyvkötő és Lilly Behrens Düsseldorfban foglalkozik ilyen papírok festésével. Nálunk Kovács György, a Gottermayer cég művezetője szintén már évek óta készít szép könyvbélelő-papírokat. Csupán földes festékeket használnak erre a célra s az oldathoz különböző médiumot használnak. Ennek fő alkotó része a keményítő és a glicerín. A változatos rajzot rendszerint ecsettel és különböző spongyákkal állítják elő.

Rákóczi szobok.

A m. Iparművészeti Társulat már régebben megbízta Damkó József kiváló szobrászművésznket II. Rákóczi Ferenc fejedelem mellszobrának elkészítésével, aki e feladatnak kiváló sikerrel meg is felelt. A mellszobor mintegy 30 centiméter magas, készült pedig bronzöntvényben (ára 60 korona) és bronzpatínával ellátott cinköntvényben (ára 30 korona). Hasonlóképpen kapható a Társulat útján Rákóczi lovasszobra is, mely Vasadi Ferenc mintája nyomán készült; magassága mintegy 40 centiméter. Ára bronzban 200 kor., patinázott cinköntvényben 160 kor.

Üdvarhelymegyei és kalotaszegi jármok.

Színes képben mutatjuk be e színben és formában egyaránt ékes jármokat, melyek az Erdélyben készült jármoknak legékesebb két típusát képviselik. A középső, a derültebb színezésű, ökörjárom és Udvarhelymegye déli falúiban divatos. Csak egyik sarkát adja belőle Gróh István (kinek sajtó alatt levő munkájából e képeket vettük), hogy annál felülőbb legyen vonalainak szépsége, főképp az a lágy görbe, ami a nyakszirt fölé eső vastagabb részt határolja és a sajátosságosan szép végződése a járomfának. A rávészt díszítés segít kiténtetni ezeket a vonalakat. A kiemelkedő részen van csak nagyobb, organikus növényi ornament, a többi kerek és zezugos sorakozó bemetszéseket a kerek és egyenes véső szülte. Különösen odaállik az a harántos kötés, ami a járom végét, a felkunkorodás előtt, abroncs módjára